

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Săliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”,
„Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Lucea-
fărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”,
„Poporul”, „Racoțana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”,
„Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 16.—, pe 1/2 an K 8.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IV.

Sibiu, 15 Novembre 1902.

Nr. 46.

Control de stat sau autonom?

Chestiunea aceasta s'a adus în discuțiune de un șir de ani, totdeauna după câte o malversațiune mai mare. S'au ținut intruniri, s'au convocat anchete, s'au făcut propuneri concrete, s'au luat și hotăriri, dar mai departe nu s'a ajuns la noi. Băncile române sunt cele dintâi în patrie, cari cunoscând pericolele, ce ar pute rezulta din insuficiența controlului, au hotărît la intrunirea ultimă a conferenței directorilor din a. tr. instituția mai multor revisori experți, al căror cerc de activitate, ce e drept s'a restrins numai la *revisuirea lucrărilor tehnice de contabilitate și a exactității contărilor și încheierilor* (punct D al decisiunilor conferenței din 20 Septembrie 1901). Cu numirea revisorilor s'a terminat de-ocamdată mișcarea pornită de băncile noastre în scopul consolidării lor.

Acum după defraudățiunea enormă dela „Länderbank” din Viena și dela mai multe alte casse de păstrare din Austria, chestiunea aceasta a ajuns ardentă în partea cealaltă a monarhiei și se speră, că acolo la tot cazul va și primi o soluțiune. Despre discuția ce urmează, și care se va extinde și asupra casselor de păstrare, dăm aci după o foaie de specialitate următoarele:

Precum malversațiunile din Viena și Praga nu sunt nesce aparițiuni nouă, tot așa nu sunt nouă nici mijloacele, ce se propun pentru împedecarea astorfel de desastre în viitor. Din diferite părți se propune ca cel mai eficace mijloc: supraveghiarea din partea statului. În acest sens au apărut diferite moțiuni, ba s'au publicat chiar și proiecte pentru o lege de supraveghiare. Alte state se bucură deja de astfel de legi, cari în ce privesc raportul dintre stat și cassele de păstrare, conțin cam aceleași norme. Cele mai severe dispozițiuni s'au luat în Prusia, dar toate aceste n'au putut împedeca marile falimente frauduloase întemplate tocmai acolo în anul tr. Acest rezultat al legii prusiace ar trebui să dea de gândit tuturor acelor, cari așteaptă salvarea numai dela stat. Fiind vorba de ingerința statului în afacerile interne ale casselor de păstrare, trebuia sta-

torită și o responsabilitate corespunzătoare pentru stat, și cerută opiniunea casselor de păstrare, ca al unor corporațiuni destul de mature, pentru a se pute pronunța și spune ce ar fi spre binele lor.

Este clar, că într'un stat civilizat întreagă societatea are un interes eminent material, de a vedé administrându-se averea națională în mod cinstit, că într'un stat de drept, puterea supremă este chemată să scutească proprietatea singuraticilor indiviși prin dispozițiuni preventive contra răpirii în ascuns sau brachiale. Ca statul să poată exersă această putere cu succes, are drept a pedepsi pe cel ce calcă legea. Aderenții ingerinței statului véd în aceasta un mare avantaj, și anume într'aceea, că funcționarii de control denumiți de stat, fiind cu totul independenți de persoanele conducătoare ale casselor de păstrare de controlat, pot censura administrațiunea și manipulațiunea lor nepreocupați. Dar instituțiunea acestor organe de supraveghiare ale statului are și unele părți intunecoase. Mai întâi lipsesce funcționarului, care astăzi vine și mâne se duce, cunoscința istoricului institutului, nu atât a celui oficial extern, ci a celui intern, care tocmai e mai important pentru un organ de control; căci acest *istoric* nu prea se găsește în procesele verbale ale institutului; de multe-ori apoi lipsesce organului de control și rutina necesară, care se poate câștiga numai după ani îndelungați de muncă.

Imprejurarea, că până acum n'a ajuns populară nici o lege, care a căutat să ridice increderea deponenților prin controlul de stat, este a se atribui în parte și temerii, ca statul să nu pătrundă prea adânc în lucrurile interne ale institutelor și prin aceasta să-și câștige un control mai bun cu privire la obligamentul de contribuțiune. De un scut real numai atunci poate fi vorba, când statul poate exersă o influință asupra casselor și nu se va mai restrânge ca până acum la controlul mai mult formal al comisariilor. Aci trebuie să amintim, că ori-ce lege, care ar schimba supraveghiarea formală într'una materială, trebuie să impună și statului oare-cari obligamente morale. De present intențiunea cercurilor normative, precum se svonesce din isvor demn de credință, este instituția de *revisori*

pentru cassele de păstrare pe cale administrativă, cari au să facă revisiuni periodice la cassele de păstrare, asistați de un funcționar designat de guvernul țării.

Ministrul de interne s'a adresat deja înainte cu doi ani către cassele de păstrare mai de frunte cu un circular, ca să se informeze pe calea aceasta, dacă ele consimt cu instituirea de revisori, și ca să recomande ele vr'un funcționar cu calificățiune corespunzătoare. Răspunsul casselor de păstrare a fost divergent, iar într'aceea acțiunea guvernului s'a poticnit.

Cele din urmă evenimente la cassele de păstrare din: Lemberg, Wieliczka, Karbitz, etc., precum și ultimele casuri la bănci, au silit ministerul de interne să continue unde a intrerupt, în scopul de a oferi depozenților oare-cari garanții, că manipulațiunea la cassele de păstrare se indeplinește corect. De câtva timp unele guverne provinciale se ocupă cu planul de a trimite funcționari din guvernul țării pentru revisiunea acelor casse de păstrare, a căror manipulațiune se arată defectuoasă. Tocmai faptul, că cassele de păstrare, cari au căzut jertfă manipulațiunii frauduloase a unor funcționari, n'au fost revisuite de exmiși ai guvernului provincial, a determinat ministerul de interne a pași la rezolvirea cât mai grabnică a chestiunii revisorilor.

Mulți funcționari ai casselor de păstrare ca: președinți, directori, etc. numai rar se arată în localitățile institutului, lăsând — parte din comoditate parte fiind ocupați în alte direcțiuni, — întreagă manipulațiunea pe mâinile celorlalți funcționari subalterni, deci nu este mirare dacă se întâmplă ici coalea un abuz de încredere; pentru aceea majoritatea casselor de păstrare își dă toată silința să câștige și să întărească încrederea publicului.

Confederațiunea casselor de păstrare cehe din Boemia a denumit deja revisori speciali pentru efectuarea controlului la cassele de păstrare unite, prevenind astfel instituirea lor din partea statului.

Prin rezolvirea ce se așteaptă a chestiunii revisorilor, se delătură un mare defect în sistemul casselor de păstrare. — n.

Organizațiunea noastră financiară.

Terenul nostru financiar-economic se consolidează tot mai mult, și băncile noastre progresează din an în an cu privire la forțele lor de capital propriu și străin ce le stă la dispoziție. Dela mărimea capitalului cu care se întemeiază o bancă, și delă sumele ce se depun spre fructificare la ea, depinde încrederea în viitorul băncii și avântul ce poate să'l ia. Cu cât capitalurile de operațiune sunt mai mari și mai mobile, cu atât dobânda trebuie să crească neconținut, dacă conducerea și aparatul tehnic funcționează în mod corect.

Ramul cel mai rentabil, deși cel mai delicat, al operațiunilor băncilor noastre, îl constituie escomptul de cambii. Escomptul este operațiunea activă cea mai

mobilă și cea mai capabilă pentru producerea unui revirement însemnat.

Revirementul capitalului plasat în escomptul de cambii însă numai atunci se poate desvolta dacă îi stă la dispoziție un reescompt ușor realizabil. Reescomptul deci este condiția principală pentru dezvoltarea operațiunilor rentabile la o bancă. El este rezervoarul de capitaluri pentru totalitatea instituțiilor noastre financiare, începând delă cel mai vechiu și sfârșind cu cel mai tinăr institut de credit.

Circulațiunea banilor la noi în țeară se regulează prin politica de discount a primei instituțiuni financiare, a Băncii Austro-Ungare. Etalonul ei este ventilul care deschide sau închide după trebuințele economice ale țării canalul circulațiunii monetare. Scopul ei primordial este: a supraveghia neconținut mișcarea circulațiunii, iar nu cum adeseori se judecă incorect, de a îngrijii de necesitățile creditului în țeară.

Pentru dezvoltarea unui credit economic productiv, sunt menite instituțiunile cari se ocupă cu operațiunile de escompt, și în cadrul acestora băncile noastre sunt un factor important în țeară.

În scopul dezvoltării unor referințe de credit sănătoase, atât din punct de vedere financiar-particular al băncilor, cât și din al intereselor clientelei, credem că este timpul de a părăsi de aci înainte atitudinea, dealtceum destul de conștientă de până acum, care are timbrul unei prea birocratice manipulațiuni și o direcție cu mult prea șablonisată.

Ar fi necesar ca să se urmeze o politică pur economică bine organizată și condusă de cele mai capabile forțe pe terenul de bancă.

La această conducere ar fi chemată o bancă de reescompt, fondată cu capital mare. Fondarea unei asemenea instituțiuni de o importanță cardinală pentru băncile noastre, credem că nu ar putea întâmpina obstacole, deoarece ce grosul fundatorilor acționari l'ar forma de sigur tot băncile noastre, cari prin aceasta ar trage două foloase, și anume odată ca acționari și pe urmă ca favorizați prin un reescompt mai facil și mai efitin decât cel delă băncile străine de noi. Un reescompt ușor realizabil și efitin ar avea de urmare și ar trebui să determine băncile noastre, ca să efitinească creditul lor direct față de clientelă, prin ceea ce s'ar aduce considerabile foloase economiei noastre naționale. Aceasta ar fi de dorit să se facă cât mai curând, chiar în interesul bine înțeles al băncilor, căci îndatorirea continuă cu împrumuturi scumpe a populațiunii rurale, va decima cu timpul renta pământului țărănesc și ar putea să ducă prin licitațiuni forțate prea dese la o deteriorare a valorilor de împrumut și în consecință să păgubească direct băncile creditoare.

O bancă de reescompt bine fondată, ar fi în stare a contribui la efitinirea creditului în măsură considerabilă, îndată ce aceea ar oferi garanție suficientă pentru aquirarea cu dobândă mică a capitalului străin din pietele mari europene.

Natural că pentru conducerea unei astfel de instituțiuni, create în stil mare, s'ar recere angajarea de capacități eminente financiare, pe cari dacă nu le avem, va trebui să le creștem.

În ori-ce cas însă, până să ne gândim la înființarea de societăți comerciale sau de asigurare, pentru cari avem experiențe triste sau încă nu avem teren de loc, mai consult ar fi ca pe terenul apucat să căutăm a merge înainte și a ne perfecționa organizațiunea noastră actuală.

Nu este ușoară realizarea acestei probleme, dar credem că ideea merită atențiunea cea mai intensă a factorilor competenți, și se va apropia timpul când necesitatea va aduce cu sine ca să se dezbătă în mod serios și cu rezultatul dorit înființarea unei bănci generale române de reescompt.*) #

Crisă și investițiuni.

Pentru justa așteptare ce face situațiunii noastre economice generale, și îndeosebi ca ilustrațiune la articolul „Industria” din Nr. 10 a. c. al „Rev. Econ.”, dăm în traducere următorul articol din „Budapesti Hirlap”:

Ori încotro privesce omul, în toate părțile aude numai de crisa cea mare economică. Plângerea e generală, în nevoe e agricultorul, industriașul, comerciantul și muncitorul, cu un cuvânt toate păturile societății, și nu numai la noi, ci în toată Europa. În Germania s. e. întrebuințarea ferului în 1900 a scăzut dela 131 kgr. la 70 kgr. de cap, și în anul trecut încă a fost numai de 90 kgr. La noi nu se face astfel de statistică, și deci crisa economică trebuie caracterisată în alt mod. Și aici va fi destul a indica la socotelile statului de pe anul trecut, ale căror cifre sîci arată, că în urma crisei economice a scăpătat și bilanțul economiei statului. Trebuie să ținem cont de această realitate și să căutăm modul de a vindeca nevoile. Așa se face și în Austria și în Germania, pretutindeni, chiar și la noi, și e de mirare că se încearcă toate, și numai un singur mod de sanare se scie afla, acela, ca statul să ajute, statul să zidească, statul să dea comande, cu un cuvânt pretutindeni numai statul să lucre. Dar apoi ce e statul acela? Nu e oare totalitatea cetățenilor? Dacă acum voim, ca statul să ajute, aceasta proprie atîta însemnează, că o parte a cetățenilor să ajute cu bani pe cealaltă parte. Dar oare serioasă și ducătoare la scop este această modalitate de sanare? Anevoe. Ar fi, ca și când medicul, în loc de a stărui să vindece adevărata cauză a boalei, se sîlesce a contrabalansa numai aparența vizibilă a aceleia, și cu aceasta nu ajunge altă, decât că durerea se alină pe un scurt timp, dar adevărata boală se presentă după aceea mai vehement și pustiitor. Ce ajută cele câte-va comande cu cari sunt favorisate unele fabrici, ce ajută aceste întregii vieți economice? Ministrul de finanțe înșira în expozeul său din septemăna trecută toate investițiunile cu cari voesce să ajute nevoilor. Sunt bune și înțelepte. Dar întreb: se pot sana cu investițiuni de 200 milioane K nevoi atît de adânci și mari într'o țară care operează cu budget de un miliard, cu deosebire, dacă aceea sumă se repartisează pe o serie lungă de ani? Sigur nu, de oare-ce nevoia zace foarte adânc. Nu dic eu, ca guvernul să nu facă acele investițiuni, cari au fost înșirate de ministrul finanțelor; dincontră, ar fi bine, dacă s'ar construi și mai multe căi ferate și canaleuri, ci cu aceste numai nu a sanat adevărata nevoe. În scopul acesta e necesar mai întăiu să cunoascem cauzele adevărate ale boalei, care la noi e cu totul alta decât în occident, cu toate-că conform legilor economice generale nexul și aici e același.

*) Publicăm acest articol al unui valoros colaborator, deocamdată fără observări. Ne rezervăm însă, a reveni ocașional asupra lui, deoarece ce nu ne putem identifica într'u toate cu vederile amicalui nostru. Red.

În alte țeri cauza nevoilor este supraproducțiunea. În urma dezvoltării miraculoase a tehnicei și a mașinilor, munca omului e tot mai mult înlăturată și consumul nu mai poate să țină pas cu producțiunea. Vedem, că statele cari înainte de aceasta importau, acum și ele produc și încă și exportează, concurând cu țările din cari mai înainte importau. E destul să amintim America, Iaponia și India, cum și că Ungaria, România și chiar Sîrbia și Bulgaria stăruie a-și crea industrie, pentru că singur din agricultură statele ađi nu mai pot trăi. Vedem, că statele occidentale cu industrie dezvoltată își dau toată silința de a căștiga noue și noue piețe. Această nisuința a condus pe aceste state în China, pe Anglia în Africa de sud, aceasta atrage pe Germania în Orient, în Asia-mică și în Levante.

Ungaria e încă foarte departe de aceste, noi nu putem concura cu statele occidentale, noi nici chiar trebuințele noastre din patrie nu le putem satisface. În timp de 25 ani de independență n'am sciut să ne transformăm. Mai mult a progresat agricultura, dar și aceasta e foarte departe de a pute să țină concurență cu agricultura statelor occidentale, industria noastră abia o duce, industria manuală și mica industrie ori s'au pustiit ori luptă pe viață și moarte, iar comerțul nostru de asemenea a decădut. Nevoia agriculturii noastre este, că a rămas tot la modul avitic de cultură, și venitul ei e pendent cum nu numai de umblarea timpului, ci și de constelațiunea internațională. Și deși în timpul mai recent se sporesc spirităriune agricole, totuși n'am ajuns, ca proprietarii de pămînt să îmbrățișeze ramii de industrie ce stau în strinsă legătură cu agricultura, ca prin această procedură să pună la cale dezvoltarea sigură a industriei. Nici vorbă de aceasta. Dar totuși în anii din urmă se face ceva și în această direcțiune, încât adevă ministru de agricultură Darányi premerge cu exemplu bun, dar agricultorii sunt încă tot greoi, se întorc cu greu în direcțiunea cea nouă și din inițiativă proprie nu fac nimica. Cultura și lucrarea inului și cânepii ar pute fi s. e. baza industriei noastre textile și a celei de impletit, dar în câte locuri vedem pe agricultori însoțindu-se, ca să cultive câte-va sute de jugere cu in și cânepă și împreună să înființeze stabilimente pentru lucrarea lor, și ca să producă o marfă de comerț uniformă? Unde sunt stabilimentele pentru prelucrarea legumelor și poamelor? Unde este însoțirea cultivătorilor de vii, cari să producă în mare cantitate vin deopotrivă pentru export? Dar pentru-ce să continuăm, căci doară astfel e situațiunea mai a tuturor ramilor agricole?

Dar industria? Și aceasta se întreprinde numai dacă statul asigură reușita prin transport, subvenții, scutire de dare și D-deu mai scie ce și în ce formă. Cu privire la aceasta fericitul Baross a đis, că e o situațiune care duce la desperare; la noi fiesce-care numai așa întreprinde ceva, dacă folosul îi e asigurat a priori. Aceasta vine de acolo, că statul oferă în adevăr favoruri pe sama acelora, cari se decid a înființa vre-o fabrică. Dacă statul n'ar da subvenții, nici nu s'ar cere. Aud obiecțiunea, că în acel cas nici nu s'ar înființa fabrici. Dar aceasta e mare rătăcire. În forma aceasta statul a dat până acum milioane și unde e succesul cel mare? Din contră, vedem, că acele fabrici, cari odinioară se înființaseră fără subvenții dela stat, s'au dezvoltat și au înflorit pentru-că le-au făcut oameni de specialitate. Dacă înființările mai noue de fabrici nu au isbutit nici cu subvenții, o cauză principală este, că au fost întemeiate de societăți pe acțiuni, care formă e insuportabilă stabilimentelor mai mici industriale,

pentru-că eventualul folos se consumă prin spele enorme administrative, ce le pretinde formalismul societăților pe acțiuni, prin salariul membrilor direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere, prin tantieme ș. a. Desvoltarea industriei nu se poate face pe cale artificială, ea trebuie să înainteze pe calea sa naturală, ca pretutindenea în lume. Din agricultură și din mica industrie se desvoltă industria mare. Și aici ajutorul e de a se aștepta în locul prim nu dela stat, ci dela comerciant, pentru-că succesul industriei se bazează pe valorisare. Iată un exemplu pentru deslușirea chestiunii. Cunoșc un comerciant de pânză vienez, care ca să dispună totdeauna de marfă deopotrivă, a mers la un mic fabricant din Boemia și l-a întrebat: poate el să-i confecționeze la an o sută de mii valuri de pânză tot de o potrivă. Micul fabricant s'a scusat, că el nu e aranjat pentru o comandă așa de mare. Atunci comerciantul vienez l'a întimpinat cu propunerea, că-i oferă atâta anticipațiune, ca să-și organizeze fabrica pentru o producțiune anuală de o sută de mii valuri de pânză; prin aceasta a ajutat și pe fabricant și s'a ajutat și pe sine. Dacă acei mari comercianți ai noștri, cari ați își procură marfa din fabricile boeme, ar înființa fabrici noue în patrie sau ar desvolta stabilimentele mai mici, atunci ar fi la noi și industrie și comerț.

Se dice, că la noi aceasta nu e posibil, pentru-că nu sunt lucrători.

Dacă aceasta ar fi adevărat, atunci industria nu s'ar pute crea nici cu subvenții de stat. Numai cât aceasta nu e adevărat. Această veste despre noi se răspândește în Austria. Cu scopul de a înfrica pe toți aceia, cari ar dori să înființeze fabrici în Ungaria. Totuși muncitorul în Ungaria nu are păreche în privința hărniciei și docilității la lucru. În anul trecut s'a înființat dincolo de Dunăre o fabrică de mătăsă. Proprietarul ei nici nu a voit să audă de lucrători ungari, ci a adus lucrători din Austria. Acestia însă se îmbetau în toate zilele, astfel că a trebuit să-i dimită. În urmă a trebuit să contracteze cu muncitori ungari și în chipul acesta lucrul a mers foarte bine...

Ar trebui să mai vorbesc și despre comerț, dar aceasta e foarte greu, pentru-că de fapt noi nu avem comerț; cei câți-va comercianți adevărați ai noștri nu constituiesc clasa comercianților. Comerciant adevărat nu e acela care e mijlocitor între fabricant și între consument, ci acela care e și întreprinzător, care stă în relațiuni cu străinătatea, chiar și cu țările cele mai îndepărtate, care importează și exportează și numără și el în circulațiunea internațională. Un astfel de comerț noi nu avem, cu toate că în timpul din urmă au început a se face mai multe întreprinderi în această direcțiune, însăși camera de comerț și industrie din Budapesta și însoțirea regnicolară a fabricantilor au luat în mână această chestiune importantă. Succes însă se va pute obține numai asociindu-se cât mai mulți întreprinzători singuratici, ceea-ce iarăși stă în legătură cu reforma creditului și a băncilor.

Reasumând toate cele spuse, rezultă că cauza răului la noi este rămânerea îndărăt pe terenul economic, nu am știut să ținem pas pe acest teren cu străinătatea, și dacă s'au și făcut multe de toate, de una, și anume de momentul cel mai însemnat, de *educațiunea economică* am uitat, căci și pentru viața economică societatea trebuie educată. Trebuie desvoltată în primul rind priceperea pentru interesele economice. Dacă s'a făcut pasul acesta, cel dintâiu și cel mai important, toate celelalte vor merge mai ușor.

+

Secția meseriilor a expoziției industriale din Sibiu.

Ne-am ocupat mai pe larg în trei numeri după o altă de *secția industrii de casă* a expoziției industriale din Sibiu, de rezultatele practice ale acestora și de modul cum s'ar putea ajuta propășirea industriei de casă. Despre secția meseriilor a expoziției însă abia am amintit în câteva cuvinte. Credem, că este de interes să ne ocupăm mai pe larg și de secția aceasta, care a fost destinată să ne dovedească atât noue Românilor cât și străinilor: ce progres am făcut în timpul din urmă pe terenul meseriilor.

Am și avut bucuria de a constata că un număr frumos de branșe sunt îmbrăcișate de meseriașii noștri și că mai toate articolele expuse satisfac cerințele atât în ce se referă la frumusețe și chiar eleganță, cât și în privința solidității.

Au fost reprezentate la expoziție 21 branșe mai însemnate cu 62 exponenți, cari toți au fost și premiați. Anume au expus: 7 măsari, 1 bugner, 11 pantofari, 7 cismari, 1 tapersier, 5 cojocari, 7 croitori, 3 fauri, 3 lăcătari, 2 rotari, 4 curelari, 1 pelar, 1 zugrav, 1 culegător tipograf, 2 compactori, 1 pilar, 1 franzelar, 1 cofetar, 1 sitar, 1 săpunar, 1 lustritor.

De sine se înțelege, că, precum în secția industriei de casă din unele comune abia au figurat ca exponenți câteva persoane, iar din altele nu au fost de loc obiecte expuse, tot așa stă lucrul și cu secția meseriilor. Nu toți meseriașii noștri au expus, și nici chiar cei din Sibiu. De aici se explică în mare parte modestul rezultat al secției meseriilor, în asemănare cu rezultatul secției industriei de casă. Din 11 branșe abia s'a prezentat câte un exponent și numai branșele: pantofăritului, cismăritului, croitorului, măsuritului, cojocăritului, făurăritului, lăcătăritului și curelăritului au fost reprezentate mai bine, ceea-ce ne arată, că unele din aceste branșe au ajuns să satisfacă în mare parte trebuințele poporului nostru. Alte branșe indică, că abia ne-am deșteptat și noi, iar altele, în fine, nu au fost reprezentate de loc. Las', că nu tot felul de meseriași ar fi putut să expună, s. e. zidarii, zugrăvitorii de case, urloerii etc.; dar totuși expoziția ne-a dovedit destul de evident, că anumite branșe ne lipsesc în Sibiu și preste tot în ținutul Sibiului. și, precum credem, încă și mai mult în alte regiuni ale țării. Iar în cazul că ele nu chiar lipsesc cu desăvârșire, apoi abia au ici-colea câte un modest reprezentant. Între aceste meserii am pute numera următoarele:

argăsitoritul	juvelieritul	sculptoritul
bărdășitul	olăritul	sticlăritul
căldărăritul	orologeritul	strimfăritul
cărnățaritul	perieritul	tinichigeritul
clopotăritul	peptenăritul	turtăritul
cofăritul	petrăritul	urloeritul
cuptorăritul	pălărieritul	văpsitoritul
cuțităritul	postăvăritul	zidăritul, etc.

Da ne lipsesc și de prezent am pute dice, partea cea mai mare a meseriașilor români, și pentru satisfacerea trebuințelor noastre suntem necesități a alerga la ajutorul străinilor. Voind să ne zidim casă sau alte edificii economice, ori apoi școală, biserică, etc. suntem avisați aproape exclusiv la ajutorul altor neamuri. Așa e și în alte privințe. Și încât nu ne chiar lipsesc unii din meseriașii noștri, ei nu corespund tuturor cerințelor, astfel că abia vegetează. Să aducem numai un exemplu.

Avem un număr însemnat de croitori români în Sibiu; cu toate aceste cei mai mulți Români sibieni și din împrejurime suntem nevoiți să ne ajutăm cu străini. de oare-ce croitorilor noștri le lipsesc calificările ce fie-care bun croitor trebuie să poseadă.

Iată deci ținta către care avem să nișuim pe viitor întru calificarea meseriașilor noștri. Să aședăm la meserii tineri cu pregătiri școlare mai multe, și anume cu 3—4 clase gimnaziale, reale sau civile, și pe aceștia să căutăm mod de a-i ajuta să se perfecționeze în statele unde artele și meseriile înfloresc. Cu cârpaci nu mai merge, și pe lângă cea mai mare bunăvoință nu poți ajuta pe un meșter-strică român.

Dar expoziția obiectelor proprii meseriilor, ori cât de modestă a fost ea, totuși ne-a dovedit cu prisos, că unii rami de meserii au bravi reprezentanți, cari satisfac în toate privințele. Barem pe aceștia, cari merita, să-i ajutăm după cuvenință.

Ori câte dovezi ne-ar da însă o expoziție regională ca și cea din vorbă. și ori câte urmări bune ar avea, totuși un lucru rămâne nediscutabil, că ne lipsesc un tablou exact, din care să putem vedea care e situațiunea meseriilor la noi. Ne lipsesc între altele, o statistică a meseriilor reprezentate de România din țară.

Pentru facerea unei astfel de statistici s'a stărunit de repeți-ori în coloanele foii noastre, și stăruiim și în această ocaziune. E timpul să scim odată clar: cum stăm noi România atât în privința agriculturii, cât și a meseriilor și comerțului.

Expoziția industrială, instructivă din multe puncte de vedere, fie-ne și ea un îndemn pentru a nu mai amâna facerea unei statistici economice românesce pentru întreaga țară.

S.

LEGISLAȚIUNE.

Revisiunea legii cu privire la conversiunea împrumuturilor ipotecare. Precum reese din raportul ministrului de finanțe prezentat legislativei cu ocaziunea bugetului pro 1903, guvernul pregătește un proiect de lege, în sensul căruia se vor pute converti în viitor, pe lângă favorurile acordate de legile actuale, nu numai împrumuturile ipotecare ale societăților obligate la dare de seamă publică și ale fondurilor publice, ci și ori-ce fel de alte împrumuturi ipotecare, intrucât acelea într'altele corăspund condițiunile recerute de lege.

*
o

AFACERI FINANCIARE.

Curs de specialitate pentru funcționari de bancă. La inițiativa „Reuniunii funcționarilor de bancă“ („Pénzintézeti tisztviselők országos egyesülete“) s'a deschis în B.-Pesta la 3 Novembre a. c. un curs de specialitate pentru funcționarii de bancă, cărora în modul acesta li se oferă ocaziunea de a-și perfecționa și augmenta cunoscințele de specialitate câștigate la timpul său în școală. Cursul va ține până la finea lui Aprilie a. v. și prelegerile vor fi zilnic delă oarele 6 $\frac{1}{2}$ —8 $\frac{1}{2}$ seara în localul Reuniunii amintite. Taxa de participare este — fără privire la numărul obiectelor ascultate — K 2. — pe lună și la curs pot participa numai membrii reuniunii funcționarilor.

Prelegeri se vor ține din următoarele obiecte: „Operațiunile de bursă“ de Dr. M. Planer, subdirectorul

băncei „Hazai Bank“; „Aritmetica comercială“ de B. Seidmann, matematicul băncei „Magyar Jelzáloghitelbank“; „Contabilitatea“ de Zsengeri M., funcț. băncei „Hazai Bank“; apoi limbile: francesă și engleză, stenografia și corespondența comercială. Mai departe se vor ține o serie de prelegeri din: „Dreptul comercial“, „Dreptul cambial“; apoi despre: „Bursă“, „Imprumuturile ipotecare“ și despre „Contribuțiunea institutelor de bani“.

Planul de învățământ este cât se poate variat și bogat și scopul ce se urmărește cu acest curs se va ajunge cu atât mai ușor, cu cât prelegerile nu vor fi pur teoretice, ci mai mult practice, tractându-se singuraticile obiecte de oameni practici.

Ar fi foarte de dorit ca să se înființeze și la noi România astfel de cursuri practice, ținerea cărora a fost sulevată la timpul său și în coloanele acestei Reviste în capitolul „Funcționarii“, din seria de articoli publicați asupra „Reformei băncilor noastre“.

*

„**Székegyeleti takarékpénztár**“. Causa acestui institut înfloritor, ajuns în stare de faliment numai din lipsa de precauțiune a conducătorilor, se pare că nu se va finaliza așa de ușor, după cum se credea, căci o parte a acționarilor voiesce să erueze motivele cari au provocat căderea acestei băncei. Anume voiesce să pornească o cercetare severă, spre a constata: cine poartă în cazul acesta responsabilitatea? Pentru-ca cercetarea să decurgă cu totul imparțial și să se facă cu minuțiositate, s'a înaintat ministrului de justiție o petițiune subscrisă de 200 acționari, cari cer delegarea unui *comisar guvernial*. În petițiune se dice că falimentul băncei „Székegyeleti takarékpénztár“ este o consecuență a neglijenței lui Ugron Gábor și a conducătorilor băncei. Dispozițiunile statutelor referitoare la credit nu s'au aplicat de loc față de Ugron Gábor, căruia i s'a acordat un credit de K 640,000, *fără nici o acoperire*, prin ce s'a perdit capitalul social, rezervele și în urma falimentului o parte considerabilă a depozitelor. Conducătorii băncei, spre a presenta capitalul perdit din neglijența lor, ca existent, au compus bilanțuri necorăspundătoare realității și pentru ca să seducă și mai mult publicul neorientat, au plătit acționarilor chiar și în anul premergător falimentului o dividendă de 16%.

*
o

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 13 Novembre 1902.

Situațiunea pieței *interne de bani* este neschimbată și tendința de scădere a etalonului continuă. Cambii de prima bonitate s'au scontat în Viena cu 3% și numai de tot excepțional cu 3 $\frac{1}{4}$ %. Cambiile morilor merg la băncă de emisiune; etalonul cambiilor de portofoliu a fost delă 4% în sus.

Conform situațiunei delă 7 crt. portofoliul Băncei Austro-Ungare s'a redus cu K 14.5 milioane. Contul giro arată o creștere de K 263 mil., iar rezerva scutită de dare este mai mare cu K 44.8 mil. decât înainte cu o săptămână. Reserva de aur a Băncei s'a sporit cu K 6.1 mil.

În *Londra* prețul banilor a gravitat în ultimele 8 zile tot în jos, și a fost 2%. Discontul privat, cu toată sfortărea băncilor private continuă a scădea din lipsă de cambii și din cauză, că pe lângă capitalul intern începe a se presenta ca cumpărător și capitalul străin anume cel francez. Etalonul privat s'a redus la 3—4 $\frac{1}{4}$ %.

În *Berlin* este abundanță de bani și lipsesc ori-ce semne, ca în viitorul apropiat banii să se scumpească. Etalonul privat este de $3\frac{1}{3}\%$.

În *Paris* se oferă banii cu $2\frac{1}{2}\%$ — $3\frac{3}{4}\%$, din care cauză capitalul francez gravitează din nou spre străinătate, dar poate susține concurența numai în piața de bani din *Londra*.

Ce privesc tîrgul de efecte din *Viena* acela se poate numi deadreptul slab, din cauză că publicul mare este rezervat și acțiunile sunt deja de ani de zile fals apretiate, ceea ce se vede și de acolo, că cursul acțiunilor societăților de căi ferate ungare și austriace a scăzut în măsură însemnată.

AGRICULTURA.

Accelerarea regulării posesiunii în Ardeal.

În considerarea rezultatelor economice nefavorabile din anii trecuți Plósz, ministrul de justiție, s'a îngrijit ca portofoliul său să dispună în anul viitor de mijloacele trebuincioase pentru continuarea comasărilor în Ardeal. Spre acest sfîrșit ministrul cere dela legislativa țării K 400,000, ce se vor întrebunța în anul viitor.

*

Pepinierele statului. În toamna anului crt. și în primăvara următoare se vînd respective se distribuie din pepinierele statului: pomi, pădureți de pomi și de arbori, arborei pentru înfrumșetarea grădinei, surcei de altoit și butași, vițe și altoi de vie.

A. *Pomi altoiți* (de tot felul) dela 40—80 fileri bucata; *pomi pitici* dela 40 fil. până la K 1:20; *tufe de agrîși* cu 20 fil. și *de smeură* cu 10 fil. bucata.

B. *Pădureți de pomi* pentru altoit cu K 10—50 mîia, după mărime și soi.

C. *Arbori pentru înfrumșetarea grădinei*, între cari trandafiri altoiți, agrîși și strugurei cu 20—80 fil. bucata.

D. *Surcei de altoit* cu 4 fil. bucata, *butași* de pomi, arbori și tufe cu K 4—suta, *nuele de răchită* cu K 4—mîia.

E. *Vițe de vie și altoi de vie* soi european și american cu K 6—până la K 200—mîia.

Petițiunile trebuie înaintate ministrului de agricultură până la 1 Decembrie a. c. Cele intrate mai tîrziu nu se iau în considerațiune. Petenții au să solvească deodată cu prețul pomilor și speșele de pachetat și de transport.

Preoții, învățătorii și notarii comunali și cercuali primesc pomii și arborii cu preț de jumătate, ba și mai redus; trebuie însă să înainteze ministrului de agricultură o petițiune provădută cu timbru de 1 cor.

Pepinierele comunale cu sol și situație favorabilă, provădute cu gard, fântână și toate cele trebuincioase, primesc gratuit din toate cele înșirate mai sus. Inspectorul școl. reg., învățătorul ambulant de pomărit, inspectorul cerc. de pomărit sau municipiul trebuie să dovedească că pepiniera comunală corespunde tuturor condițiilor. Petițiile în acest scop, provădute cu timbru de 1 cor., sunt de a se înainta ministrului de agricultură până la 1 Ianuarie 1903. Cele intrate mai tîrziu nu se vor considera. În petițiune trebuie să se indice: numele comunei, posta ultimă, stațiunea căii ferate sau de vapor, mărimea pepinierii, planul împărțirii ei și cât teren voește să planteze comuna în primăvara anului viitor. Cheltuețele de pachetare și transport cad în sarcina comunei. S.

COMERCIU.

Boicotarea societăților de consum în Anglia.

Pe cum se anunță, comercianții englezi au început să boicoteze societățile de consum în număr de peste 1500, din cari unele cu câte 30—40 mii de membri și cu câte 20—30 filiale, și în acest scop au pornit o mișcare puternică, căreia s'a alăturat mai multe mii de comercianți. Anume ei boicotează pe toți aceia, cari stau în legatură de afaceri cu societățile de consum, pe toți cari vînd sau cumpără dela acele societăți, cum și pe cei ce stau în serviciul acelor. Mijloacele boicotării sunt următoarele:

Comercianții englezi nu aplică în întreprinderile lor pe acei indiviți, cari sunt membri ai vreunei societăți de consum și pe cei-ce ca atari ar fi aplicați la vre-un comerciant, îi dimit. Din această cauză comercianții din orașul St-Helen, de unde a pornit mișcarea, au dimis 16 cusătoare. Dar nu numai atăta, ci ei îndatorează pe numiții indiviți, ca să înduplece pe rudenii și cunoscuți a eși din societățile de consum și a încungiura boltele acelor.

Tot așa se procedează cu toți aceia, cari au ori-ce legături de afaceri cu comercianții, s. e. cu cei-ce le vînd marfă. Aceștia încă trebuie să se oblige, că nici ei nici ai lor nu vor cumpăra nimica dela societățile de consum și că vor îndupleca și pe cunoscuții lor a face asemenea.

Muncă, căraușii și credit dela comercianți capătă numai aceia cari primesc obligamentul de a respândi în cercuri cât mai largi chestia ligei contra societăților de consum.

Pe marii comercianți și pe fabricanții, cari vînd și societăților de consum, comercianții de detail îi boicotează în toată forma, necumpărînd dela ei marfă. Fiind că marii comercianți și fabricanți au avut întotdeauna și au și acum afaceri de mai mare importanță cu comercianții detailisti de cât cu societățile de consum, ca să nu peardă pe cei dintăiu, desfac legăturile lor de afaceri cu societățile din vorbă. Într'aceea detailistii impun marilor comercianți și îndatorirea, ca ei să stărue din toate puterile, ca nici cei aplicați în serviciul lor și membrii familiilor acelor să nu cumpere nimica dela societățile de consum și să între în liga organizată contra societăților de consum.

Cu ocașiunea alegerilor comunale comercianții locali își pun toate puterile pentru a trînti pe amicii societăților și pentru reușita persoanelor aparținătoare ligei comercianților.

Mai departe liga comercianților și-a luat de devisă a stărui și în direcțiunea, ca societățile de consum să nu capete localuri acomodate pentru bolte. Oferind chirie mai mare, liga stărue pentru abdicarea localurilor de bolte deja închiriate. Pentru-ca să îngreuneze activitatea de afaceri a societăților de consum, liga comercianților nu se dă îndărăt dela nici o jertfă; între alte multe, ridică prețurile oferite de societățile de consum, pentru-ca aceste să sufere lipsă în privința articolelor ce le-ar pute procura dela producători.

Se înțelege, că comercianții ungari — partea precumpănitore ovrei — iubitează și stărue pentru a se începe și aici lupta contra societăților de consum.

*

+

Tariful vamal german pentru animale.

Reichstag-ul german în adunarea dela 30 Octombrie a. c. a votat pozițiile tarifului referitor la vama pentru animale și carne. S'a primit propunerea, că vama animalelor cornute să fie stabilită cu 18 marce. S'a

primit mai departe, că la vămuire să nu se considere greutatea animalului viu, ci greutatea animalului tăiat. Vama animalelor cornute s'a stabilit cu 14-40 marce, iar vama minimală pentru oi și porci de asemenea cu câte 14-14 marce. Vama minimală pentru carne, conform modului de preparare, s'a stabilit cu câte 36-48 respective 96 marce per maza metrică. Singur pentru slănină s'a stabilit apriat vama minimală de 36 marce per maza metrică. +

INDUSTRIE.

Legea meseriilor în România. În săptămâna aceasta Ministerul Domeniilor a numit delegați cari să procedă la constituirea breslelor de lucrători. În scopul acesta se vor baza pe listele ce vor găsi la Camerele de comerț, unde meseriașii de fie-care specie au fost repartizați în trei categorii: 1. român, 2. evrei, 3. alți străini. Delegații vor convoca mai întâiu pe meseriașii români, pentru-că, după lege, trebuie să ceară 50 de meseriași români înființarea unei bresle pentru-că să se constituiască.

Acolo unde se va vedea din liste că nu sunt cel puțin 50 de meseriași români de aceeași meserie, delegatul va convoca de-odată meseriași din mai multe specialități și-i va sfătui să constituiască împreună o breaslă. După înființarea breslei vor fi înscrși în ea și meseriași străini.

Se va stăruia ca cotisațiunile meseriașilor să fie moderate, de circa 2% din salariul fixat de lege și să nu fie fixate la maximum de 4%, pentru-ca ei să le poată plăti, de oare-ce încasarea cotisațiunilor se va face prin perceptori și conform cu legea de urmărire.

Resursele breslei se vor întrebuința pentru înființarea cursurilor de seara, ca în chipul acesta lucrătorii să dobândească cunoștințele necesare de contabilitate elementară, de socoteli comerciale, de desemn aplicat, etc., de care au mare nevoie pentru a desvolta forța lor de producție și pentru a merita salarii mai bune.

r.

DIN REUNIUNI.

Acțiune în scopul valorisării vinului. Însoțirea regnicolară pentru valorisarea vinului se va inactiva cu toată probabilitatea în decursul acestei luni. Inițiatorul însoțirii este ministrul de agricultură. Inactivarea a trebuit să se amâne — pe lângă toate preparativele făcute de ministerul de agricultură — până acum târziu în toamnă, de oare-ce la subscrierea acțiunilor necesare în suma totală de K 600,000 s'a cerut timp mai îndelungat. Ministerul de agricultură spriginesce în mod însemnat această însoțire.

*

Comunele pentru cassa de asigurare a muncitorilor agricoli. Pe cum se scrie, în timpul din urmă s'a înființat așa numita *Cassa de ajutorare regnicolară a muncitorilor agricoli*. Numărul agricultorilor și indeosebi al muncitorilor agricoli, cari se asigură, crește rapid; acest număr s'a ridicat deja la 39,851. La noi a făcut până acum propagandă mai mare în acest scop foaia „Poporul”. În timpul de față propaganda se face pretutindenea, ținându-se prelegeri prin comune asupra importanței acestei instituțiuni.

Referitor la cassa de ajutorare din vorbă mai comunicăm următoarele:

Membri pot fi agricultorii cu pământ cât de puțin, arindatorii de pământ, impiegații și oficianții economiei, muncitorii agricoli, țălerii, pescarii, grădinarii, jitarii de câmp, tot felul de servitori agricoli, lucrătorii cu luna, văcarii, stăvarii, păcurarii, purcarii și toți acei membri ai familiilor, cari se întrebuințează la lucrările de grădină, la lăptărit, la prăsirea galițelor, apoi la cultura tutunului și a pădurilor, mai departe ferarii, rotarii, lăcătușii, stolerii și timplarii dela domenii, cum și vierii, luntrașii, plutașii, etc., cu un cuvânt toți cați se indelețnesc cât de puțin cu agricultura, bărbați și mueri, feciori și fete, copii și copile. Afară de grupa aceasta mai este grupa a treia și aceea a membrilor regulați, în care se poate înscrie ori-cine

Cassa regnicolară de ajutorare a lucrătorilor și micilor agricultori a solvit până acum în decursul anului 1902 în 2432 casuri de accidente și moarte K 167,069.

+

CRONICĂ.

Bancnote false. În timpul din urmă iarăși s'au descoperit niște bancnote false și anume de fl 10. — Semnele de recunoaștere ale acestor falsificate sunt: culoare ceva mai palidă decât a bancnotelor veritabile, numărul serial, precum și cuvintele „szám” resp. „Serie” lipsesc pe ambele părți ale bancnotei; asemenea este cu totul ilegibil textul dispozițiunii penale referitor la falsificare.

*

Agenturi noue ale Băncii Austro-Ungare. De curând banca de emisiune a organizat pe teritorul coroanei Sf. Stefan cinci agenturi noue anume: în Belovár, Kőrös (Croația), Kis-Czell, Losonez și Mediaș. Agendele agenturii din Mediaș aparținătoare circumferenței filialei din Sibiu, au fost încredințate băncii „Mediascher Spar- und Vorschussverein Actiengesellschaft”.

♂

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 12 Novembre 1902.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde . . .	7-25— 7-70
„ „ Tisa	„ „ „ „ . . .	7-55— 7-90
„ „ Pesta	„ „ „ „ . . .	7-45— 7-85
„ „ Alba-reg.	„ „ „ „ . . .	7-55— 7-85
„ „ Bacica	„ „ „ „ . . .	7-50— 7-80
Secară	„ „ „ „ . . .	6-30— 6-65
Orz	„ „ „ „ . . .	5-40— 5-80
Ovės	„ „ „ „ . . .	6-40— 6-65
Porumb	„ „ „ „ . . .	6-55— 6-65
Rapiță	„ „ „ „ . . .	10—10-50
Untură de porc B.-Pesta	„ „ „ „ . . .	66—66-50
Slănină (clisă)	„ „ „ „ . . .	55-50 57-50

Bursa de Bucuresci.

Cursul din 12 Novembre 1902.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	98
„ „ internă 5%	„ „	—
„ „ 274 mil. 4%	„ „	87 ¹ / ₂
„ „ 1898 4%	„ „	86 ¹ / ₂
Fonciare rurale 5%	„ „	100 ¹ / ₄
„ „ 4%	„ „	89 ³ / ₄
Scris. fonc. urb. Bucuresci 5%	„ „	88 ¹ / ₄
„ „ Iași	„ „ „	81 ³ / ₄

